

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **P. Š.**, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Brně**, se sídlem nám. Svobody 4, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. 8. 2007, č. j. 29 Ca 69/2007 - 25,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností označenou jako odvolání a podanou včas ke Krajskému soudu v Brně se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného usnesení, jímž byly zamítnuty jeho žádosti o osvobození od soudního poplatku a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2007, č. j. 29 Ca 69/2007 – 5. Tímto rozhodnutím byla odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) jako nepřípustná stěžovatelova žaloba na obnovu řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp.zn. 29 Ca 186/97, ve které soud rozsudkem ze dne 8. 3. 1999 zamítl žalobu, kterou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 1997, č. j. FŘ 110/3710/1996-202. Osvobození od soudních poplatků nebylo přiznáno, neboť měsíční příjem stěžovatele a jeho manželky činí 11 095 Kč, což je dvojnásobek jejich životního minima podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Vzhledem k tomu, že nebyly naplněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nemohl být úspěšný ani jeho návrh na ustanovení advokáta zástupcem v řízení o kasační stížnosti.

Proti tomu stěžovatel v kasační stížnosti, namítá nezákonnost napadeného usnesení, když poukazuje na důvody pro osvobození, které uvedl ve své žádosti, a žádá, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí a stěžovatele od soudního poplatku osvobodil, jakož mu i ustanovil zástupce.

Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěrem krajského soudu a navrhl proto její zamítnutí. Poukázal na to, že stěžovatelův příjem sice není vysoký, nicméně stěžovatel nedoložil, že by neměl prostředky na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost v částce 3000 Kč.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Kasační stížností je uplatněn důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Předně je třeba poukázat na to, že Nejvyšší správní soud v případě, že kasační stížnost shledá důvodnou a rozhodnutí krajského soudu zruší, nemůže ve věci sám rozhodnout (jak požaduje stěžovatel), nýbrž zásadně věc vrátí k rozhodnutí krajskému soudu zpět (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), přičemž krajský soud je vázán právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Ze spisu vyplývá, že se stěžovatel žalobou, podanou dne 28. 3. 2007 ke krajskému soudu, domáhá obnovy řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp.zn. 29 Ca 186/97, ve které soud rozsudkem ze dne 8. 3. 1999 zamítl žalobu, kterou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 1997, č. j. FŘ 110/3710/1996-202. Krajský soud usnesením ze dne 31. 5. 2007 tuto žalobu jako nepřipustnou odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (v souladu s § 114 odst. 1 s. ř. s. a contrario). Proti tomu podal stěžovatel kasační stížnost, kde s odmítnutím nesouhlasil s poukazem na rozpor s § 114 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (pozn. soudu: stěžovatel nesprávně uvádí § 141 s. ř. s., který však tento zákon nemá). Současně požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta. Poukázal na to, že nemá žádný majetek, a doložil usnesení Okresního soudu ve Znojmě o výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti a nařízení dražby movitých věcí. K výzvě soudu také vyplnil potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, kde uvedl, že jeho roční příjem z živnostenského podnikání činí 46 643 Kč a jeho manželka pobírá starobní důchod v částce 7 208 Kč měsíčně. Jako dluh uvedl nedoplatek daně, pro jehož vymožení byl výkon rozhodnutí nařízen.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Nejedná-li se o případ uvedený ve větě druhé tohoto ustanovení, soud (předseda senátu) především porovnává na jedné straně výdělkové a majetkové poměry účastníka řízení, na straně druhé pak výši soudního poplatku se zřetelem na případné další náklady spojené s řízením před soudem. Výsledkem této úvahy je pak závěr, zda účastníkovi je možné přiznat osvobození od soudních poplatků či nikoli (k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2005, č. j. 2 As 72/2003-74, zveřejněno ve Sb. NSS pod č. 582/2005). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2006, č. j. 4 Ans 3/2005-148, www.nssoud.cz, při rozhodování o osvobození od soudního poplatku soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům,

kteří si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. Povinnost doložit nedostatek prostředků je jednoznačně na účastníkovi, který se osvobození od soudních poplatků domáhá. Pokud tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, zveřejněno ve Sb. NSS pod č. 537/2005).

V daném případě krajský soud dospěl k závěru, že měsíční příjem stěžovatele a jeho manželky v částce 11 095 Kč, který činí dvojnásobek jejich životního minima podle zákona č. 110/2006 Sb., tvoří dostatečné prostředky pro to, aby mohl stěžovatel uplatňovat svoje právo na soudní ochranu. Uvedené kritérium k posouzení majetkových poměrů stěžovatele, které použil krajský soud, tj. zjištění, nakolik přesahují jeho příjmy zákonem stanovené životní minimum, je jistě možné, avšak nelze je použít jako kritérium jediné. Je třeba také zásadně vážit skutečnosti další. S ohledem na to, že částky životního minima podle citovaného zákona nezahrnují nezbytné náklady na bydlení (§ 1 odst. 3 zákona č. 110/2006 Sb.), musí být v rámci posuzování výše příjmů žadatele o osvobození od soudních poplatků posuzovány i jeho výdaje za bydlení. V souladu s výše uvedenými rozsudky Nejvyššího správního soudu je třeba také vážit případné další náklady spojené s řízením před soudem, zejména tedy náklady na advokáta, kterého by si stěžovatel byl nucen pro řízení o kasační stížnosti zvolit. Rovněž je také nezbytné posuzovat ostatní stěžovatelovu majetkovou situaci, tedy zejména výši jeho dluhů a případně způsob jejich splácení. Stěžovatel v potvrzení poukázal na to, že vyjma dluhu na dani, kvůli kterému byl nařízen výkon rozhodnutí, žádné jiné dluhy nemá, nicméně nespecifikoval, kolik mu ještě zbývá na tomto dluhu zaplatit. Je tedy zřejmé, že v obecné rovině nebyl přezkum stěžovatelových poměrů učiněný krajským soudem zcela dostatečný, neboť krajský soud náklady stěžovatele na bydlení vůbec nevážil, stejně jako výši jeho zbývajících dluhů na dani.

V daném případě však zdejší soud nepovažuje za nutné rozhodnutí krajského soudu z tohoto důvodu zrušit, neboť stěžovatelův návrh, o němž probíhá řízení, kde o osvobození od poplatků a ustanovení advokáta požádal (kasační stížnost proti usnesení ze dne 31. 5. 2007) je zjevně neúspěšný a stěžovatel tak podmínky pro osvobození od soudních poplatků nesplňuje (§ 36 odst. 3 s. ř. s., druhá věta); výrok napadeného usnesení krajského soudu je tak správný. Je třeba poukázat na to, že krajský soud zásadně nemůže posuzovat úspěšnost či neúspěšnost kasační stížnosti - k tomu je povolán soud zdejší, avšak v případech, kdy je neúspěšnost kasační stížnosti skutečně zjevná, tj. je zjištělná bez pochyb a okamžitě, je nesporná a naprosto jasná, je krajský soud oprávněn ve vztahu k posuzování předpokladů podle § 36 odst. 3 s. ř. s. zjevnou neúspěšnost vyslovit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005-105, zveřejněno ve Sb. NSS pod č. 909/2006). O takovou situaci se bude zejména jednat tehdy, bude-li kasační stížnost opožděná nebo nepřípustná (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006-69, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2007, č. j. 4 As 4/2006-59, www.nssoud.cz). Stejně situace je i v případě, že je podán návrh, který zákon vylučuje. Je třeba zdůraznit, že v případě, kdy krajský soud takové posouzení učiní a osvobození od soudních poplatků proto nepřizná, je stěžovatel oprávněn proti jeho rozhodnutí podat kasační stížnost. V rámci řízení o kasační stížnosti pak názor krajského soudu o zjevné neúspěšnosti předmětného podání bude přezkoumán soudem zdejším.

V daném případě sice krajský soud úspěšnost či neúspěšnost kasační stížnosti neposuzoval, nicméně Nejvyšší správní soud má zato, že předmětná kasační stížnost, podaná stěžovatelem proti usnesení krajského soudu o odmítnutí jeho žaloby na obnovu řízení,

je právě podáním, které je zjevně neúspěšné. Přestože se jedná o kasační stížnost včasnou a přípustnou, je ze stěžovatelova podání zcela zřejmé, že mu nemůže být vyhověno, přičemž tato neúspěšnost je zjevná. Předně stěžovatel svoji žalobou navrhol obnovit řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, tedy řízení, u něhož je obnova nepřipustná [§ 114 odst. 1 s. ř. s. totiž stanoví, že obnova řízení je přípustná jen proti rozsudkům vydaným v řízení a) o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu a b) ve věcech politických stran; a contrario je tedy ve všech ostatních řízeních obnova nepřipustná]. Krajskému soudu tedy bez jakékoli možnosti úvahy nezbývalo než stěžovatelovu žalobu jako nepřipustnou odmítnout, což také napadeným usnesením ze dne 31. 5. 2007 udělal; ve svém rozhodnutí odkázal navíc na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. Na 50/2005-25, www.nssoud.cz, kde se zdejší soud k přípustnosti návrhu na obnovu řízení vyjadřoval. Už tato samotná skutečnost by byla dostatečná pro konstatování zjevné neúspěšnosti stěžovatelovy kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí. Stěžovatel navíc požaduje obnovit řízení, které bylo ukončeno rozsudkem ze dne 8. 3. 1999 a lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení stanovené v § 115 s. ř. s. již dávno uplynuly. I kdyby se tedy nejednalo o návrh nepřipustný, bylo by na místě jeho odmítnutí pro opožděnost. V daném případě má tak Nejvyšší správní soud za zcela nepochybné, že stěžovatelova kasační stížnost proti usnesení ze dne 31. 5. 2007 zjevně nemůže být úspěšná, což je samo o sobě postačující k tomu, aby stěžovatel nebyl od soudního poplatku osvobozen, aniž by bylo třeba se podrobněji zabývat jeho majetkovými a výdělkovými poměry.

V souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. je nezbytnou podmínkou pro ustanovení zástupce soudem právě naplnění předpokladů pro to, aby byl účastník osvobozen od soudních poplatků. Nejsou-li takové předpoklady, nelze zástupce ustanovit. Tak je tomu i v tomto řízení.

Vzhledem ke všemu uvedenému shledal Nejvyšší správní soud – byť z jiných důvodů – závěr obsažený v usnesení krajského soudu o zamítnutí stěžovatelových žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce správním a zákonným a uplatněný důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nezjistil; proto kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 (§ 120) s. ř. s., když stěžovatel ve věci úspěšný nebyl a žalovanému náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. listopadu 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu